

ÅRSBERETNING FOR 2018

1. Virksomhetens art og lokalisering

Landsforeningen for Hjerter- og Lungesyke (LHL) er en landsomfattende interesseorganisasjon for hjerter-, kar og lungesyke og deres pårørende. Organisasjonen skal ivareta hjerter-, kar og lungesykes interesser ved å være talerør for, samt å fremme deres sak inn mot det offentlige og i samfunnet forøvrig. Interesseorganisasjonens virksomhet er organisert med et sekretariat på LHL- sykehuset Gardermoen på Jessheim, fylkesutvalg og lokale lag. Fylkesutvalget skal bygge nettverk gjennom å arrangere lagsamlinger samt tilrettelegge for styrking og deling av kompetanse innenfor likemannsområdet, studieområdet, brukermedvirkning og LHLs kampanjer. Fylkesutvalg skal også være et koordinerende mellomledd mellom den sentrale organisasjonen og lokallagene. Fylkesutvalgene inngår som en del av LHL. Lokallag er selvstendige enheter og inngår ikke i regnskapet til LHL.

Årsregnskapet for LHL gruppen består av regnskapene til Landsforeningen for hjerter og lungesyke som er morselskap i gruppen med datterselskapene LHL Gardermoen Drift AS, LHL Eiendom AS, NIMI AS, Sandvika Nevrosenter AS, Forusakutten AS (51 %) og LHL Sykehuset Vestfold (50 %). Vertikal Helseassistanse AS er 100 % eiet gjennom holdingselskapet Helseassistanse Holding AS. I tillegg er de to eiendomsselskapene Skibotn rehabilitering Eiendom AS og Glitre klinikken Eiendom AS i gruppens eie. Morselskapets regnskap inneholder i tillegg til medlemsorganisasjonens regnskaper, regnskap for LHL-sykehuset Gardermoen samt klinikker og rehabiliteringssentre på Nærland, Røros og i Trondheim og Bergen.

I tråd med LHLs vedtekter og LHLs strategi, driver LHL pasientrettede tilbud flere steder i landet. Hovedvirksomheten er lokalisert på LHL sykehuset Gardermoen på Jessheim, men det drives også virksomhet rundt om i hele landet både innenfor rehabilitering og poliklinisk virksomhet. Pasientstrømmen er en blanding av rammeavtaler med det offentlige, anbudsavtaler, avtaler med forsikringselskaper innenfor helseforsikring og private pasienter.

Vinteren 2019 har LHL besluttet å selge sine virksomheter på Røros og i Skibotn med virkning fra andre kvartal 2019. Beslutning om salg er begrunnet i strategiske valg.

2. Arbeidsmiljø

Det generelle arbeidsmiljøet i LHL vurderes som godt. Det har vært usikkerhet og uro i de institusjoner og virksomheter hvor det er gjennomført eller planlegges omstillinger. Omorganiseringene og restruktureringene gjennomføres i tråd med lovbestemmelser som regulerer drøftinger og involvering av ansatte. Virksomheten er ikke fast tilknyttet bedriftshelsetjeneste, men kan ved behov kjøpe tjenester eksternt. Fra 2004 er LHL en inkluderende arbeidslivsbedrift (IA). Det er ikke registrert alvorlige skader i konsernet i 2018.

Fravær pga sykdom ender i 2018 på 6,5 % i LHL. Dette er 1 % høyere enn for 2017. Langtidsfraværet utgjorde 4,8 % mot sammenliknbart 3,9 % i 2017. Ledelsen har faste møter med ansattes tillitsvalgte og vurderer løpende tiltak i forhold til arbeidsmiljø.

3. Ytre miljø

Virksomheten til LHL påvirker ikke det ytre miljø i vesentlig grad eller i større grad enn sammenlignbare virksomheter.

4. Likebehandling

LHL har som mål å være en arbeidsplass der det ikke diskrimineres på bakgrunn av etnisitet, nasjonal opprinnelse, hudfarge, språk, religion og livssyn. LHL tilstreber full likestilling mellom kvinner og menn. LHL har i sin policy innarbeidet forholdet rundt likestilling som tar sikte på at det ikke forekommer forskjellsbehandling grunnet kjønn i saker som for eksempel lønn, avansement og rekruttering. LHL har tradisjonelt rekruttert fra miljøer hvor antall kvinner og menn er jevnt representert.

Av LHL gruppens ansatte er 527 kvinner. Dette utgjør 76 %. I sentralstyret er 7 av 14 medlemmer kvinner. Dette utgjør 50 %.

LHLs Ledergruppe består av 8 personer hvorav 50 % er kvinner.

5. Resultat 2018

Resultatet for LHL gruppen for 2018 viser svært svake tall. Det var forventet at 2018 skulle bli et utfordrende år resultatmessig. Det har vært et spesielt år med innflytting i nytt sykehus på Gardermoen/Jessheim og samtidig beslutningen om å avvikle den hjertekirurgiske virksomheten som har vært en viktig bærebjelke i foreningens aktivitet gjennom neste 30 år. Avviklingen er en konsekvens av LHLs stadig fallende volumer innenfor hjerte kirurgi knyttet til rammeavtalen med Helse Sørøst. Volumet av åpen hjertekirurgi som lå i tilbudet for 2019 lå langt under kritisk nivå i forhold til lønnsomhet på avtalen og man hadde således ikke noen mulighet til å opprettholde tilbudet. Avviklingen førte til stor nedbemanning sommer/høst 2018.

Flyttingen til det nye sykehuset på Gardermoen har ført til svært god vekst og utvikling innenfor helseforsikringsområdet. Særlig innenfor ortopedi har man sett en positiv utvikling og man ser gode synergier mellom sykehuset på Gardermoen og virksomheten på NIMI. Rehabiliteringsvirksomhetene både på Gardermoen og rundt i landet drives godt og man har god oppfyllelse av avtalene med de regionale helseforetakene.

De to nye klinikkene Sandvika Nevrosenter AS og Forusakutten AS (51 %) har bidratt positivt inn i gruppens tall.

Årsregnskapet for 2018 for LHL-gruppen viser et negativt driftsresultat på MNOK 213,8 hvorav MNOK 148,3 kommer fra morselskapet LHL. Gruppens resultat er belastet med avskrivning av immaterielle eiendeler og goodwill på gruppenivå for totalt MNOK 60,9 relatert til tidligere oppkjøp. EBITDA for gruppen ender på minus MNOK 34,3 (for morselskapet LHL minus MNOK 52,4).

Gruppens driftsinntekter øker med MNOK 25,6 sammenliknet med 2017. Inntekter knyttet til eksisterende virksomhet viser imidlertid en fallende utviklingen fra 2017 til 2018. Endringen kan i hovedsak forklares med redusert omsetning for LHL sykehuset Gardermoen på MNOK 41, den største enkeltfaktoren for å forklare avviket er pris- og volumavvik overfor HSØ for kardiologisk virksomhet og lav aktivitet/bortfall av hjertekirurgi i oktober 2018. For den kirurgiske virksomheten isolert er det kun et mindre avvik i omsetning sammenliknet med 2017. Dette viser at man har greid å motvirke den

negative utviklingen i HSØ avtalen med å starte opp ny virksomhet, spesielt ortopedi. Ny avtale med Helse Midt på Røros påvirker omsetningen negativt med MNOK 16 fra 2017 til 2018. De nye virksomhetene Sandvika Nevrosenter og Forusakutten påvirker omsetningen positivt med totalt MNOK 76 i 2018.

Økningen i lønns og personalkostnader forklares med effekt av lønnsoppgjør og kjøp av ny virksomhet. Effekt av tidligere nevnte nedbemanning i sykehuset har først hatt effekt utover i fjerde kvartal og utgjør derfor ikke vesentlige beløp i regnskapet for 2018. Man ser imidlertid tydelige effekt av dette i årsverkstallene til LHL.

Andre driftskostnader er redusert med MNOK 34,4. Dette skyldes i hovedsak endring i bokføring av husleiekostnad/balanseføring av leiekontrakter i 2018. Motsatt øker kostnadene relatert til ny virksomhet og økte kostnader i forbindelse med flytting til nytt sykehus, drift på tre lokasjoner og avvikling av hjerte kirurgisk virksomhet/nedbemanning har belastet regnskapet vesentlig i 2018.

Resultatet påvirkes i vesentlig grad av høye avskrivingskostnader knyttet til goodwill fra oppkjøpene Vertikal Helseassistanse, NIMI og KAL-klinikken på totalt MNOK 60,9 i 2018. Goodwill avskrives over 10 år. Avskrivningshorisont er valgt ut fra en vurdering av markedsmessige og avtalemessige forhold i helseforsikringsmarkedet. Immaterielle eiendeler knyttet til oppkjøpene fremkommer etter vurdering av identifiserbare merverdier på oppkjøpstidspunktet. Immaterielle eiendeler består av kundeportefølje, merkevare og leverandøravtaler. Kundeportefølje og merkevare avskrives over 10 år. Avskrivningshorisont er valgt ut fra vurdering av markedsmessige forhold. Merverdi knyttet til leverandøravtaler vurderes å ha en noe kortere levetid, og avskrives over 3 år fra oppkjøpstidspunktet. Se for øvrig eget avsnitt med beskrivelse av virksomhetene.

Netto finans er vesentlig påvirket av finanskostnader relatert til balanseføring av leiekontrakter med MNOK 91 for 2018. Øvrige finansposter er på nivå med 2017 tall.

Likviditet

LHL gruppen har de siste årene hatt Handelsbanken som sin hovedbankforbindelse. Sommeren 2018 valgt man å skifte til SR-Bank. Coventans knyttet til oppkjøpsfinansieringen krever 30% egenkapital (justert) samt en likviditetsgrad på 1. LHL er i brudd med covenants ved regnskapsavleggelsen og SR-bank har waivet sine covenants.

Samlet bankbeholdning i LHL-gruppen var pr. 31.12.2018 var MNOK 70 inklusive plasserte midler. I LHL var likviditetsbeholdningen MNOK 36,5 pr. 31.12.2018. LHL har en kassakredittramme på MNOK 70 i SR-Bank. Per årsslutt 2018 var kassakredittoptrekket på MNOK 36,5.

Netto likviditetsendering fra virksomheten i konsernet i 2018 viser en reduksjon på MNOK 207. på. Resultat før skatter var på MNOK 322. Differansen skyldes hovedsakelig:

- Avskrivninger på MNOK 179
- Endringer i tidsavgreningsposter på MNOK 124
- Investeringer og oppkjøp på MNOK – 87
- Utbetalinger ved kjøp av immaterielle eiendeler MNOK -41
- Effekt av kjøp/salg leaset utstyr MNOK - 47
- Nedbetaling gjeld MNOK -38
- Innbetalinger ved opptak av ny gjeld 66
- Øvrige MNOK -41

Egenkapital

Egenkapitalandelen for gruppen pr årsslutt 2018 er 9% (2017; 49 %), og for LHL 18 % (2017; 56,4 %).

6. Risiko

LHL er utsatt for avtalerisiko i forbindelse med LHL-institusjonenes avtaler med helseregionene. Avtalesituasjonen er stadig satt under press. Avtalene for Røros og Trondheim med Helse midt var nye i 2018 etter anbudsprosess sommeren 2017. For Røros sin del var avtalevolumet vesentlig lavere enn den forrige avtalen. For Trondheim var volumet økt. Rammeavtalen med Helse Sørøst innenfor hjerte har vært utsatt for store prisreduksjoner innenfor kardiologisk virksomhet og innen for den kirurgiske virksomhetene har man hatt volumutfordringer som til slutt medførte at LHL valgte å legge ned denne aktiviteten. Rehabilitering på sykehuset innenfor hjerte- og lungeområdet drives på grunnlag av en løpende avtale fra 2015 som gir gode rammer for driften fremover. Rehabiliteringsvirksomheten i Bergen og på Nærland er primært basert på avtaler med Helse Vest. Avtalen er priset slik at det er mulig å drive lønnsomt. Skibotn rehabilitering har en avtale med Helse Nord som gir grunnlag for god lønnsomhet for klinikken. Avtalenes varighet og volum varierer og det vil være usikkerhet knyttet til den langsiktige inntjeningen som følge av skiftende rammevilkår.

NIMI AS har en mindre avtale med Helse Sør-øst på dag rehabilitering. Øvrig omsetning er knyttet til forsikring og private kunder. NIMI har et godt merkevarenavn i markedet og er en anerkjent aktør. KAL-klinikken utøver i hovedsak poliklinikkjenester og er basert på leger med offentlige avtaler, avtaler med forsikringsselskaper og private kunder. Sandvika Nevrosenter og Forusakutten har utelukkende omsetning rettet mot forsikrings- og private kunder. Samarbeid med Vertikal/IF gir viktige bidrag til alle disse klinikkene.

Vertikal Helseassistanse AS skifte høsten 2017 forsikringspartner fra Codan til IF. Ledelsens vurdering er at dette var et klokt valg som gir selskapet tilgang til et vesentlig økt forsikringsvolum. Vertikal er i tillegg eksponert for økonomiske konjunkturer. Flere av selskapets største avtaler er sikret over flere år, noe som bidrar til å redusere markedsrisikoen. Selskapet har et sterkt merkenavn i sitt marked, og skårer svært høyt i fornøydhetsgrad hos sine kunder. Dette er noe som bidrar til å redusere markedsrisiko.

LHL-gruppen er eksponert for svingninger i rentenivået som følge av lange lån knyttet til trekk på kassekreditt, likviditetslån og oppkjøpsfinansiering.

LHL er utsatt for generell inntektsrisiko i forbindelse med lotteri, aksjoner, testamentariske gaver og andre aktiviteter rettet mot privatmarkedet. Inntektene påvirkes av politiske rammebetingelser, renomméfaktorer og konjunkturer.

Kredittrisiko knyttet til at de offentlige kundene og helseforsikringsselskapene ikke har økonomisk evne til å oppfylle sine forpliktelser anses generelt for lav. Det ligger en risiko knytte til betalingsevne for private kunder, men omsetningen her er foreløpig relativt lav og i de tilfeller der man tilbyr dyre behandlinger forsøker man å inngå avtaler om forhåndsbetaling.

7. Fremtidig utvikling

I overskuelig framtid vil behovet for foreningen og institusjonenes tjenester være økende, men samtidig i utvikling og endring. Alvorlige sykdommer som kols, kreft og diabetes er sterkt økende. På grunn av redusert dødelighet for mange sykdommer er det mange mennesker som lever med sykdom, og det er derfor økende behov for rehabilitering. Det er klare signaler fra det politiske miljøet, så vel i posisjon som opposisjon, om at de anser tjenester fra frivillig sektor som et viktig supplement i helsesektoren. Det er imidlertid ikke klart hvordan samhandlingsreformen vil påvirke tjenestebehovet i våre rehabiliteringsinstitusjoner.

Gitt utviklingen i 2018 har LHL-gruppen store utfordringer foran seg hva gjelder å gjennomføre tiltak som sikrer vekst og utnyttelse av ledig kapasitet. Gjennom de tiltak som er planlagt gjennomført i 2019, mener styret at gruppen samlet sett har et kostnadsnivå som legger til rette for at det i det videre arbeidet med å skape vekst er mulig å tilby konkurransedyktige priser på de tjenestene vi leverer.

Det er normalt vesentlig usikkerhet knyttet til prediksjon av fremtidige forhold.

8. Fortsatt drift

LHL konsernet har over de to siste år opplevd stram likviditet på bakgrunn av sviktende resultater i deler av virksomheten. Det er på bakgrunn av dette iverksatt betydelige tiltak. Tiltakene forventes å ta effekt i løpet av 2019. Tiltakene gir betydelige besparelser i LHL-gruppen, og effekten av disse vil gi grunnlag for en forsvarlig likviditetssituasjon i LHL-gruppen over de neste årene. Det arbeides i tillegg med tiltak for å øke omsetningen i gruppen. Økt omsetning skal skje dels gjennom vekst på eksisterende områder og dels gjennom etablering av nye tjenester. Etablering av nye tjenester vil kunne gjøres i egen regi, men også i samarbeid med andre.

LHL har brutt sine lånevilkår mot SR-bank. Det er utarbeidet plan for hvordan LHL skal komme i tråd med covenants og slik plan er presentert SR-bank. SR-bank har innvilget waiver basert på dette. Det er utarbeidet detaljert plan for fremtidig kontantstrøm og slik plan viser at LHL-gruppen vil ha positiv kontantstrøm, selv i en situasjon hvor omsetningen ikke øker fra dagens nivå.

Det er også gjennomført salg av virksomheter som bidrar til å bedre likviditetssituasjonen i LHL-gruppen.

Gjennom sitt eierskap i flere virksomheter besitter LHL-gruppen betydelige verdier.

Egenkapitalen i gruppen er sterkt fallende som følge av store underskudd over de siste årene. Styret erkjenner at det kreves vesentlig resultatforbedring for å unngå at egenkapitalen går tapt. Gjennom de tiltak som er gjennomført, mener styret at gruppens egenkapital over de neste årene vil kunne styrkes. Styret vil overvåke situasjonen og sette inn ytterligere tiltak dersom dette blir nødvendig.

Basert på ovenstående finner styret å kunne legge til grunn at forutsetningen for fortsatt drift er til stede og regnskapet avlegges under denne forutsetning.

9. Styrets forslag til resultatdisponering

Etter styrets oppfatning gir det fremlagte årsregnskap for regnskapsåret 2018 et forsvarlig uttrykk for foreningens stilling og resultatet av virksomhetene. Utover det som fremgår over og årsregnskapet, kjenner ikke styret til andre forhold vedrørende markedsforhold og prisutvikling som er av interesse for å bedømme selskapet.

Årsresultatet i LHL gir et underskudd på kr 322 400 149 etter skatt. Sentralstyret foreslår at underskuddet dekkes av annen egenkapital.

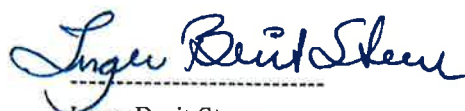
Jessheim 28. juni 2019

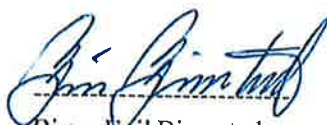
Wenche Monrad
Styrets leder

Ole Bele
1. nestleder

Inger Berit Stene
2. nestleder

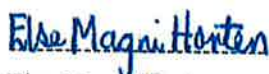
Bjørn Isgil Bjørnstad
Styremedlem

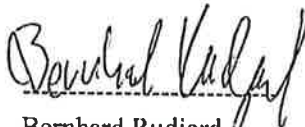
Ann-Helen Stangnes
Styremedlem

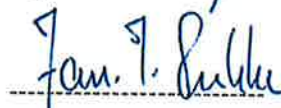
Magne Wågen
Styremedlem

Else Magni Horten
Styremedlem

Bernhard Rudjord
Styremedlem

Jan Ingvar Bakke
Styremedlem

Svein Holmen
Styremedlem

Irene T. Andersen
Styremedlem

Olaf Rødevand
Ansattes representant

Bjørg Lyssand
Ansattes representant

Kjersti Lindberg
Ansattes representant

Frode Jahren
Generalsekretær

Landsforeningen for hjerte- og lungesyke
Resultat

LHL Mor				LHL Konsern	
2017	2018		Note	2018	2017
		<u>Driftsinntekter og driftskostnader</u>			
777 649 719	737 696 375	Salgsinntekter		880 678 393	838 258 462
28 663 628	39 030 160	Tilskudd	5	39 030 160	31 279 141
103 412 454	93 367 980	Andre driftsinntekter	8	218 965 821	243 499 112
909 725 801	870 094 515	Sum driftsinntekter	4	1 138 674 374	1 113 036 715
121 549 617	126 193 553	Varekostnad		142 300 501	132 752 336
579 310 482	531 495 550	Lønns og personalkostnader	6,7	740 169 491	670 470 525
25 545 506	95 974 394	Avskrivninger, nedskr. anleggsmidler	10	118 515 962	43 682 244
0	0	Avskr, nedskr. GW og immaterielle eiendeler	10	60 980 277	53 225 123
0	0	Tap fra felleskontrollerte selskaper	20	1 765 167	789 789
261 300 526	264 800 510	Andre driftskostnader	3,6,8	288 749 698	323 151 597
987 706 131	1 018 464 007	Sum driftskostnader		1 352 481 096	1 224 071 614
-77 980 330	-148 369 492	Driftsresultat		-213 806 722	-111 034 899
		<u>Finansinntekter og finanskostnader</u>			
31 850 202	26 313 857	Renteinntekter	8	1 216 908	2 734 929
21 576 497	409 522	Andre finansinntekter	3	479 090	608 767
7 127 243	84 442 697	Rentekostnader	8	100 339 895	7 717 436
3 302 315	687 584	Andre finanskostnader	3	822 842	6 039 037
42 997 141	-58 406 902	Resultat av finansposter		-99 466 739	-10 412 777
-34 983 189	-206 776 394	Ordinært resultat før skatt		-313 273 461	-121 447 676
-8 380 725	12 475 743	Skattekostnad	9	9 126 688	-16 172 233
-26 602 464	-219 252 137	Årsresultat		-322 400 149	-105 275 443
		Herav:			
		Minoritetsinteresser		-1 679 392	
		Konsern		-320 720 757	

LHL Mor		LHL Konsern			
2017	2018	Eiendeler	Note	2018	2017
		Immatrielle eiendeler			
0	0	Goodwill		234 992 286	203 726 727
0	0	Andre immatrielle eiendeler		156 575 493	183 221 225
12 428 194	0	Utsatt skattefordel		8 014 317	18 919 482
12 428 194	0	Sum immatrielle eiendeler	10	399 582 096	405 867 434
		Varige driftsmidler			
7 649 450	1 251 180 585	Tomter, bygninger, ol		1 676 203 302	78 906 025
106 103 590	200 572 635	Driftsløsøre, inventar ol		223 536 409	117 386 325
113 753 040	1 451 753 220	Sum varige driftsmidler	10	1 899 739 711	196 292 350
		Finansielle driftsmidler			
42 331 092	87 229 179	Aksjer i datterselskap	11	0	0
		Aksjer i tilknyttede selskaper	20	2 502 210	4 267 378
25 001 804	27 525 272	Aksjer i andre selskaper	11	27 567 484	25 001 804
417 003 674	490 057 879	Lån til foretak i samme konsern	8	0	0
0	0	Pensjonsmidler	7	369 482	0
9 716 466	9 699 081	Andre langsiktige fordringer		9 709 125	9 716 466
494 053 036	614 511 411	Sum finansielle anleggsmidler		40 148 301	38 985 648
620 234 270	2 066 264 631	Sum anleggsmidler		2 339 470 108	641 145 432
		Omløpsmidler			
13 458 732	6 415 301	Varebeholdning	12	10 905 586	16 532 484
		Fordringer			
96 631 946	118 499 770	Kundefordringer		95 132 445	70 814 495
119 336 182	61 717 368	Andre kortsiktige fordring		89 260 796	54 955 427
215 968 128	180 217 138	Sum fordringer	8,13	184 393 241	125 769 922
262 432 160	36 551 137	Bankinnskudd, kontanter ol	14	70 090 776	277 201 863
491 859 020	223 183 576	Sum omløpsmidler		265 389 603	419 504 269
1 112 093 290	2 289 448 207	Sum eiendeler		2 604 859 711	1 060 649 701
		Egenkapital og gjeld			
2 017	2 018	Egenkapital	Note	2 018	2 017
		Innskutt egenkapital			
14 000 000	14 000 000	Driftssikkerhetskapital		14 000 000	14 000 000
		Opptjent egenkapital			
7 247 098	7 278 782	Fondsavsetninger		7 278 782	7 247 098
606 129 279	386 877 142	Annen egenkapital		180 081 372	501 046 219
		Minoritetsinteresser		20 370 341	0
627 376 377	408 155 924	Sum egenkapital	15	221 730 495	522 293 317
		Forpliktelser			
73 334 844	52 484 487	Pensjonsforpliktelse	7	53 601 000	73 334 844
	1 283 552 161	Leasingforpliktelser		1 644 986 571	0
0	0	Utsatt skatt		33 334 381	41 614 236
73 334 844	1 336 036 648	Avsetning til forpliktelser		1 731 921 952	114 949 080
		Langsiktig gjeld			
102 500 000	224 842 800	Gjeld til kredittinstitusjoner	16	224 842 800	131 710 000
0	0	Annen langsiktig gjeld		30 000 000	30 000 000
102 500 000	224 842 800	Langsiktig gjeld		254 842 800	161 710 000
		Kortsiktig gjeld			
0	36 575 405	Kassakreditt		36 575 405	0
11 678 601	12 892 341	Andre avsetninger		13 235 256	11 678 601
47 604 292	39 266 712	Leverandørgjeld	8	44 591 259	53 604 502
39 755 592	33 482 933	Skyldig offentlige avgifter		46 980 101	45 965 687
209 787 898	198 147 575	Annen kortsiktig gjeld	8,17	252 250 801	148 575 540
55 686	47 869	Betalbar skatt	9	2 731 642	1 872 974
308 882 069	320 412 835	Kortsiktig gjeld		396 364 464	261 697 304
484 716 913	1 881 292 283	sum gjeld		2 383 129 216	538 356 384
1 112 093 290	2 289 448 207	Sum gjeld og egenkapital		2 604 859 711	1 060 649 701

LHL

Jessheim 28. Juni 2019

Wenche Monrad
Styrets leder

Ole Bele
1. nestleder

Inger Berit Stene
2. nestleder

Bjørg Egil Bjørnstad
Styremedlem

Ann-Helen Stangnes
Styremedlem

Magne Hagen
Styremedlem

Else Magni Horten
Styremedlem

Bernhard Rudjord
Styremedlem

Jan Ingvar Bakke
Styremedlem

Svein Bjarne Holmen
Styremedlem

Irene T. Andersen
Styremedlem

Olaf Rødevand
Ansatt representant

Bjørg Lyssand
Ansatt representant

Kjersti Lindberg
Ansatt representant

Frode Jahren
Generalsekretær

Landsforeningen for hjerte og lungesyke
Kontantstrømsanalyse

LHL Mor		LHL konsern	
2017	2018	2018	2017
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter			
-34 983 189	-206 776 394	-313 273 461	-121 447 676
0	-93 122	-2 482 954	-3 001 835
-18 439 922	-67 491	-17 491	5 422 078
25 545 508	95 974 394	179 496 239	96 944 520
0	0		208 023
16 560 431	-20 850 357	-20 496 024	16 560 431
0	0	1 468 236	789 788
-559 209	7 043 431	5 626 898	-1 321 399
10 859 057	-21 867 824	-24 317 950	45 001 683
17 216 613	-8 337 580	-9 013 243	20 711 418
115 312 925	21 972 211	123 617 039	-21 570 755
131 512 214	-133 002 732	-59 392 711	38 296 276
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter			
310 000	1 011 123	861 720	159 023 577
-69 492 423	-71 563 142	-87 278 857	-110 363 779
0	0	-40 612 312	
-9 582 302	-39 185 927	-46 819 259	
110 271 279	0		-741 908
174 235 911	0		
-29 537 560	-47 421 555	-2 268 755	-7 580 896
176 204 905	-157 159 501	-176 117 463	40 336 994
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter			
0	6 642 121	0	0
0	66 109 087	66 499 087	31 120 000
-54 862 501	0		-55 710 000
-22 500 000	-8 500 000	-38 100 000	
-77 362 501	64 251 208	28 399 087	-24 590 000
230 354 618	-225 911 025	-207 111 087	54 043 270
32 107 544	262 462 162	277 201 863	223 158 593
0			0
262 462 162	36 551 137	70 090 776	277 201 863
Denne består av:			
262 462 162	36 551 137	70 090 776	277 201 863

Landsforeningen for hjerte og lungesyke

Note 1 – Virksomheten som regnskapet omfatter

Regnskapet omfatter hovedregnskapet for LHL, Landsforeningen for hjerte- og lungesyke. Regnskapet omfatter LHLs aktiviteter sentralt og fylkesutvalg, aktiviteter i regi av lag og de fylker som har valgt å opprettholde selvstendige fylkeslag inngår ikke.

Konsern omfatter LHL og datterselskaper hvor LHL direkte eller indirekte har kontrollerende eierinteresser. Direkte eide selskaper er LHL Eiendom AS, LHL Gardermoen Drift AS, Sandvika Nevrosenter AS, Nimi AS, Forusakutten Kolibri AS (51%), Helseassistanse Holding AS, Spesialisthospitalet AS, Skibotn Rehabilitering Eiendom AS, Glittre Klinikken Eiendom AS

Datterselskap organisert gjennom Helseassistanse Holding AS som eies 100% av LHL omfatter selskapene Vertikal Helseassistanse AS og Nordisk Hälsoassistanse AB

Tilknyttet selskap hvor LHL eier 50% er LHL-sykehuset Vestfold AS

Notene er felles for de to regnskapene LHL mor og LHL konsern. Der hvor det er forskjell mellom regnskapene er dette omtalt ved separate avsnitt for hvert regnskap.

Note 2 – Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapslov og god regnskapsskikk.

Bruk av estimater

Utarbeidelse av regnskap i samsvar med regnskapsloven krever bruk av estimater. Videre krever anvendelse av ledelsen må utøve skjønn. Områder som i stor grad inneholder slike skjønnsmessige vurderinger, høy grad av kompleksitet, eller områder hvor forutsetninger og estimater er vesentlige for årsregnskapet, er beskrevet i notene.

Hovedregel for vurdering og klassifisering av eiendeler og gjeld

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Andre eiendeler er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer som skal tilbakebetales innen et år er uansett klassifisert som omløpsmidler. Ved klassifiseringen av kortsiktig og langsiktig gjeld er analoge kriterier lagt til grunn.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi når verdifallet forventes ikke å være forbigående. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives planmessig. Langsiktig gjeld balanseføres til nominelt mottatt beløp på etableringstidspunktet. Langsiktig gjeld oppskrives ikke til virkelig verdi som følge av renteendring.

Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt mottatt beløp på etableringstidspunktet. Kortsiktig gjeld oppskrives ikke til virkelig verdi som følge av renteendring.

Anskaffelseskost

Anskaffelseskost for eiendeler omfatter kjøpesummen, med fradrag for rabatter og lignende, og med tillegg for kjøpsutgifter (frakt, toll, offentlige avgifter som ikke refunderes og andre direkte kjøpsutgifter). Ved kjøp i utenlandsk valuta balanseføres eiendelen til kursen på transaksjonstidspunktet.

til testing av eiendelen.

Datterselskaper, tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet

Kostmetoden brukes som prinsipp for investeringer i datterselskaper og tilknyttede selskaper i selskapsregnskapet. Kostprisen økes når midler tilføres ved kapitalutvidelse eller når det gis konsernbidrag til datterselskap. Mottatte utdelinger resultatføres i utgangspunktet som inntekt. Utdelinger som overstiger andel av opptjent egenkapital etter kjøpet føres som reduksjon av anskaffelseskost. Utbytte/konsernbidrag fra datterselskap regnskapføres det samme året som datterselskapet avsetter beløpet. Utbytte fra andre selskaper regnskapføres som finansinntekt når utbyttet er vedtatt. Egenkapitalmetoden benyttes som prinsipp for investeringer i felles kontrollert virksomhet.

Konsolideringsprinsipper

Datterselskaper blir konsolidert fra det tidspunkt kontrollen er overført til konsernet (oppkjøpstidspunktet)

I konsernregnskapet erstattes posten aksjer i datterselskap med datterselskapets eiendeler og gjeld. Konsernregnskapet utareides som om konsernet var en økonomisk enhet. Transaksjoner, urealisert fortjeneste og mellomværende mellom selskapene i konsernet elimineres.

Kjøpte datterselskaper regnskapsføres i konsernregnskapet basert på morselskapets anskaffelseskost. Anskaffelseskost tilordnes identifiserbare eiendeler og gjeld i datterselskapet, som oppføres i konsernregnskapet til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Eventuell merverdi ut over hva som kan henføres til identifiserbare eiendeler og gjeld, balanseføres som goodwill. Goodwill behandles som en residual og balanseføres med den andelen som er observert i oppkjøpstransaksjonen. Merverdier i konsernregnskapet avskrives over de oppkjøpte eiendelenes forventede levetid.

Ved oppkjøp med minoritetsinteresser er goodwill innregnet med 100 prosent, og minoriteten tilordnes sin andel av goodwillavskrivningene.

Inntekter

Inntekter ved salg av varer og tjenester vurderes til virkelig verdi av vederlaget. Salg av varer resultatføres når selskapet har levert sine produkter til kunden.

Tjenester inntektsføres i takt med utførelsen.

Gaver

Gaver disponeres i samsvar med de betingelser eller ønsker gaver har for disponeringen av midlene. Dersom gaver har betingelser eller ønsker om at gaven skal disponeres til konkrete aktiviteter, prosjekter eller investeringer klassifiseres den som tilskudd og regnskapsføres etter reglene for øremerkede tilskudd. Gaver øremerket forskning inntektsføres ikke i foreningen men overføres fond. Se for øvrig note 18.

Offentlige tilskudd

Offentlige tilskudd inntektsføres når vilkårene til tilskuddsgiver foranvendelse av midlene er oppfylt. Tilskudd presenteres brutto i resultatregnskapet, herunder inntekter og kostnader. Ikke anvendt tilskudd ved årets slutt presenteres som gjeld i balansen og tilbakebetales eller inntektsføres påfølgende år i tråd med tilskuddets betingelser.

Varige driftsmidler

Tomter avskrives ikke. Andre varige driftsmidler balanseføres og avskrives lineært til estimert restverdi over driftsmidlenes forventede utnyttbare levetid. Ved endring i avskrivningsplan fordeles virkningen over gjenværende avskrivningstid ("knekkpunktmetoden"). Vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres løpende som driftskostnader. Påkostninger og forbedringer tillegges driftsmidlets kostpris og avskrives i takt med driftsmidlet. Skillet mellom vedlikehold og påkostning/forbedring regnes i forhold til driftsmidlets stand ved kjøpet.

Leide (leasede) driftsmidler balanseføres som driftsmidler hvis leiekontrakten anses som finansiell.

Immaterielle eiendeler

Eksternt innkjøpte immaterielle eiendeler er vurdert til anskaffelseskost og avskrives over driftsmidlenes forventede levetid, men nedskrives til virkelig verdi ved verdifall som ikke forventes å være forbigående.

Aksjer og andeler

Investeringer er vurdert etter kostmetoden. Ved varig verdifall nedskrives investeringen til virkelig verdi.

Nedskrivning av anleggsmidler

Ved indikasjon på at balanseført verdi av et anleggsmiddel er høyere enn virkelig verdi, foretas det test for verdifall. Testen foretas for det laveste nivå av anleggsmidler som har selvstendige kontantstrømmer. Hvis balanseført verdi er høyere enn både salgsverdi og gjenvinnbart beløp (nåverdi ved fortsatt bruk/eie), foretas det nedskrivning til det høyeste av salgsverdi og gjenvinnbart beløp. Tidligere nedskrivninger reverseres hvis forutsetningene for nedskrivningen ikke lenger er til stede.

Varelager

Varer vurderes til det laveste av anskaffelseskost (etter FIFO-prinsippet) og virkelig verdi. Gjenanskaffelseskost benyttes som tilnærming til virkelig verdi.

Fordringer

Kundefordringer føres i balansen etter fradrag for avsetning til forventede tap. Avsetning til tap er gjort på grunnlag av individuell vurdering av fordringene og en tilleggsavsetning som skal dekke øvrige påregnelige tap. Vesentlige økonomiske problemer hos kunden, sannsynligheten for at kunden vil gå konkurs eller gjennomgå økonomisk restrukturering og utsettelse og mangler ved betalinger anses som indikatorer på at kundefordringer må nedskrives. Andre fordringer, både omløpsfordringer og anleggsfordringer, føres opp til det laveste av pålydende og virkelig verdi. Virkelig verdi er nåverdien av forventede framtidige innbetalinger. Det foretas likevel ikke neddiskontering når effekten av neddiskontering er uvesentlig for regnskapet. Avsetning til tap vurderes på samme måte som for kundefordringer.

Valuta

Pengeposter i valuta vurderes etter kurs på balansedagen. Transaksjoner ført over resultatet bokføres til kurs på transaksjonsdagen. Eventuelle kursgevinster og kurstap føres som finansinntekt og finanskostnad.

Pensjoner

Selskapet har ulike pensjonsordninger. Pensjonsordningene er finansiert gjennom innbetalinger til forsikringsselskap. Selskapet har både ytelsesplaner og innskuddsplaner.

Ytelsesplaner

En ytelsesplan er en pensjonsordning som ikke er en innskuddsplan. Typisk er en ytelsesplan en pensjonsordning som definerer en pensjonsutbetaling som en ansatt vil motta ved pensjoneringstidspunktet. Pensjonsutbetalingen er normalt avhengig av flere faktorer, som alder, antall år i selskapet og lønn. Den balanseførte forpliktelsen knyttet til ytelsesplaner er nåverdien av de definerte ytelsene på balansedagen minus virkelig verdi av pensjonsmidlene (innbetalte beløp til forsikringsselskap), justert for ikke resultatførte estimatavvik og ikke resultatførte kostnader knyttet til tidligere perioders pensjonsopptjening. Pensjonsforpliktelsen beregnes årlig av en uavhengig aktuar ved bruk av en lineær opptjeningsmetode.

Planendringer amortiseres over forventet gjenværende opptjeningstid. Det samme gjelder estimatavvik som skyldes ny informasjon eller endringer i de aktuarmessige forutsetningene, i den grad de overstiger 10% av den største av pensjonsforpliktelsene og pensjonsmidlene (korridor).

Innskuddsplaner

Ved innskuddsplaner betaler selskapet innskudd til et forsikringsselskap. Selskapet har ingen ytterligere betalingsforpliktelse etter at innskuddene er betalt. Innskuddene regnskapsføres som lønnskostnad. Eventuelle forskuddsbetalte innskudd balanseføres som eiendel (pensjonsmidler) i den grad innskuddet kan refunderes eller redusere fremtidige innbetalinger.

Forskning og utvikling

Forskning og utvikling balanseføres ikke, men kostnadsføres direkte.

Skatter

LHL er fritatt for inntekts og formueskatt etter skatteloven §2-32,1. ledd. Det samme gjelder for enkelte datterselskap. Det utarbeides likning for de av selskapene som har full skatteplikt eller innslag av skattepliktige aktiviteter.

Skattekostnaden i konsernregnskapet gjelder skatten av skattepliktige aktiviteter i LHL, LHL Helseassistanse Holding AS, og Forusakutten Kolibri AS. Skattekostnaden omfatter både periodens betalbare skatt og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt er beregnet til 22% på grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier, samt eventuelt ligningsmessig underskudd til framføring ved utgangen av regnskapsåret. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller som reverserer eller kan reverseres i samme periode er utlignet. Oppføring av utsatt skattefordel på netto skattereduserende forskjeller som ikke er utlignet og underskudd till framføring, er begrunnet med antatt fremtidig inntjening. Utsatt skatt og skattefordel som kan balanseføres er oppført netto i balansen.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen utarbeides etter den indirekte metoden. Kontanter og kontantekvivalenter omfatter kontanter, bankinnskudd og andre kortsiktige likvide plasseringer, som umiddelbart og med uvesentlig kursrisiko kan konverteres til kjente kontantbeløp og med gjenværende løpetid mindre enn tre måneder fra anskaffelsesdato.

Note 3 - Omorganisering og endringer i egenkapital

2018

Selskapene LHL Astma og Allergi AS og LHL Hjerneslag AS er avviklet, driften er tatt inn som avdelinger i LHL. Kal klinikken AS og Kal klinikken privat AS ble fusjonert med Nimi med virkning fra 01.01.2018. LHL ervervet i 2018 selskapene Sandvika Nevrosenter AS og Forusakutten Kolibri AS (51%)

	Eierandel	Ankaffelseskost	Tidspkt. for kontroll	Vederlag	
				2018	2017
Sandvika Nevrosenter AS	100 %	22 262 416	01.02.2018	21 250 000	
Forusakutten Kolibri AS	51 %	22 695 671	21.02.2018	21 605 555	
Nimi	100 %	6 868 398	Januar 2017		6 500 000
Kal Klinikken AS	100 %	15 058 266	Februar 2017		14 970 000
Kal privat AS	100 %	30 000	Februar 2017		30 000
LHL-sykehuset Vestfold	50 %	5 057 166	Juni 2017		4 750 000
				<u>42 855 555</u>	<u>26 250 000</u>

Sammenlikningstall 2017 og 2018 i forbindelse med oppkjøp av Forusakutten AS og Sandvika Nevrosenter AS

	2017		2018
	Konsern inklusiv selskap kjøpt i 2018	Konsern eksklusiv selskap kjøpt	Konsern
Salgsinntekter	921 732 659	838 258 462	880 678 393
Tilskudd	31 279 141	31 279 141	39 030 160
Andre driftsinntekter	244 692 856	243 499 112	218 965 821
<u>Sum driftsinntekter</u>	<u>1 197 704 656</u>	<u>1 113 036 715</u>	<u>1 138 674 374</u>

Note 4 - Inntekter
LHL-mor

Lotteriet føres integrert i LHLs ordinære regnskap hvor inntektene presenteres som salgsinntekter og kostnadene klassifiseres som driftskostnader (bruttometode). Inntektene fra lotteriet resultatføres i tråd med salgsstatistikk.

Virksomhetsområde	2018	Geografiske virksomhets-		2018	2017
		2017	områder		
Bygg/eiendom	1 844 075	3 507 569	Øst-Norge	718 997 282	747 288 256
Rehabilitering/sykehusdrift	658 800 663	709 904 517	Nord-Norge	37 143 767	37 116 741
Tilskudd	39 030 161	28 663 628	Vest-Norge	43 102 511	40 492 132
Spill og Lotteri	69 020 350	67 745 202	Midt-Norge	70 850 955	84 828 672
Aksjoner	36 897 104	35 960 022			
Testamentariske gaver	20 657 531	30 196 360			
Medlemskontingenter	9 671 006	9 187 670			
Annet	34 173 625	24 560 832			
Totale inntekter	870 094 515	909 725 801	Totale inntekter	870 094 515	909 725 801

LHL-konsern

Virksomhetsområde	2018	Geografiske virksomhets-		2018	2017
		2017	områder		
Bygg/eiendom	2 982 965	4 075 048	Nord-Norge	37 143 767	37 116 741
Rehabilitering/sykehusdrift	789 171 379	786 222 367	Øst-Norge	937 348 468	950 599 170
Helseforsikringformidling	124 346 606	114 833 013	Vest-Norge	93 331 184	40 492 132
Tilskudd	39 030 161	28 663 628	Midt-Norge	70 850 955	84 828 672
Spill og Lotteri	69 020 350	67 745 202			
Aksjoner	36 897 104	35 960 022			
Testamentariske gaver	20 657 531	30 196 360			
Medlemskontingenter	9 671 006	9 188 020			
Annet	46 897 272	36 153 054			
Totale inntekter	1 138 674 374	1 113 036 715	Totale inntekter	1 138 674 374	1 113 036 715

Note 5 - Tilskudd

LHL mor

Tilskudd fra:	2018	2017
Tilskudd fra BUF Dir. Medlemstilskudd	10 249 545	8 912 648
Tilskudd fra Studieforbundet Funkis	2 564 718	1 477 209
Helse og omsorgsdepartementet	2 121 257	2 576 913
Extrastiftelsen administrasjonstilsk.	1 670 053	1 152 152
Extrastiftelsen prosjektermidler	2 991 163	2 919 700
Helsedirektoratet	350 000	636 325
Helse Midt-Norge	-	203 624
Helse Bergen	-	392 950
Merverdiavgiftskompensasjon	8 404 597	8 052 108
Gjensidigestiftelsen	6 623 029	2 070 269
<i>Tilskudd til fylkeslag:</i>		
Akershus Fylkeskommune	80 000	96 000
Finnmark Fylkeskommune	30 000	30 000
Hedemark Fylkeskommune	107 900	113 800
Helse Midt-Norge	485 200	569 880
Helse Nord	60 000	60 000
Helse Sør-Øst	510 000	510 000
Helse-Vest	85 000	85 000
Møre og Romsdal Fylkeskommune	71 000	77 200
Trøndelag Fylkeskommune	99 880	-
Østfold fylkeskommune	35 584	-
Annet	2 491 233	1 304 762
Sum tilskudd	39 030 160	31 240 541

LHL Konsern

LHL mor (jfr oppstillingen ovenfor)	39 030 160	31 240 541
Kal klinikken AS	0	38 600
Sum tilskudd	39 030 160	31 279 141

LHL bistår i søknadsprosess mot Extrastiftelsen og videreformidler tildelte midler til ulike prosjekter prosjekter i regi av LHLs lokallag og andre aktører som driver prosjekter innenfor rehabilitering, forebygging og forskning. Slike midler balanseføres kun i LHL.

Administrasjonstilskuddet LHL mottar i forbindelse med disse prosjektene inntektsføres.

Note 6 - Lønn og revisjonshonorar

Spesifikasjon	2 018		2 017	
	Mor	Konsern	Mor	Konsern
Lønnskostnader	419 179 878	590 796 523	424 997 531	494 387 111
Arbeidsgiveravgift	51 319 972	70 268 242	51 929 108	63 401 969
Finansskatt	0	2 774 227	0	2 323 781
Pensjonskostnader ytelsespensjon	22 113 407	22 962 504	58 773 075	58 773 075
Pensjonskostnader innskuddspensjon	20 892 092	30 640 845	24 436 812	28 884 240
Pensjon AFP over drift	8 824 591	8 824 591	9 541 668	9 541 668
Andre ytelser	9 165 610	14 335 363	9 632 289	13 158 682
Sum	531 495 550	740 169 491	579 310 482	670 470 525
I linjen lønnskostnader inngår kostnader til innleie av vikarer fra byrå for kr:	29 944 129	75 581 262	18 824 310	18 824 310
Antall årsverk	595	826	549	685
Ytelser til ledende personell				
Daglig leder / Generalsekretær	2 065 474		1 981 079	
Lønn	1 642 309		1 635 993	
Pensjonspremie	219 717		173 857	
Andre ytelser	203 448		171 229	
Sentralstyret	1 119 112		1 068 595	
Godtgjørelse til revisor				
Sum godtgjørelse	4 106 901	5 219 599	2 660 495	3 187 268
herav revisjon	926 250	1 894 247	1 067 000	1 475 335
herav skatt/avgift	715 550	807 963	825 278	906 028
herav attestasjoner/erklæringer	138 813	138 813	141 300	141 300
herav andre tjenester	0	0	626 917	664 605
herav transaksjonsstøtte	2 326 289	2 378 577	0	

Virksomhetene i LHL-gruppen har ulik avgiftsmessig status og revisjonshonorarene ovenfor er vist i henhold til de respektive selskapenes kostnadsføring av honorarene uavhengig om det er inklusiv eller eksklusiv merverdiavgift.

Generalsekretær har en etterlønsavtale på 6 måneder utover oppsigelsestiden.

Note 7 - Pensjoner
LHL Mor

Selskapet har pensjonsordninger som omfatter 595 ansatte. Selskapet gikk 01.04.17 over til innskuddspensjon for alle yrkesgrupper bortsett fra for sykepleiere. Ved innskuddsplaner, som omfatter 381 ansatte, betaler selskapet innskudd til forsikringselskapet. Selskapet har ingen ytterligere betalingsforpliktelse for denne ordningen. Den ytelsesbaserte ordningen i KLP for sykepleiere, som omfatter 214 ansatte, gir rett til definerte fremtidige ytelser som i hovedsak bestemmes av antall opptjeningsår, lønnsnivå ved oppnådd pensjonsalder og størrelsen på ytelsene fra folketrygden.

Tjenestepensjon i KLP

Nedenfor vises de aktuarmessige beregningene som er gjennomført. Beregningene er i tråd med NRS (Norsk regnskapsstandard) for pensjoner. Estimatavvik og planendringer amortiseres over forventet gjenværende opptjeningstid i den grad det pensjonsmidlene overstiger 10% av det største av personsforpliktelsene og pensjonsmidlene. Ved utgangen av 2018 er ikke ingen av ordninger over-finansiert og følgelig foreligger ingen pensjonsmidler, kun pensjonsforpliktelse i balansen pr 31.12.18.

LHL Mor

Sammensetning av pensjonskostnad KLP	2018	2017
	Netto forpliktelse	Netto forpliktelse
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	23 983 575	31 059 194
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	28 842 005	29 693 411
Forventet avkastning på pensjonsmidler	-40 973 867	-33 986 947
Administrasjonskostnad	2 598 276	3 702 925
Arbeidsgiveravgift	1 857 719	3 801 590
Resultatført estimatavvik	10 196 691	27 719 837
Resultatført planendring	-	-
Sum aktuarbergnet pensjonskostnad	26 504 399	61 990 010
Pensjonsinnbetaling 2%	4 390 992	3 216 935
Sum pensjonskostnad regnskap	22 113 407	58 773 075
Sammensetning av pensjonsforpliktelse		
Brutto påløpt pensjonsforpliktele	1 239 816 084	1 220 116 243
Pensjonsmidler	-1 044 673 407	-1 017 268 701
Arbeidsgiveravgift	25 903 989	27 010 348
Ikke resultatført virkning av estimatavvik	-179 180 122	-166 064 714
Ikke resultatført planendring	-	-
Annet	-	-
Netto pensjonsforpliktelse	41 866 544	63 793 176
AFP pensjonsforpliktelse over drift	10 617 943	9 541 668
Sum pensjonsforpliktelse	52 484 487	73 334 844
Økonomiske forutsetninger:		
Diskonteringsrente	2,60 %	2,40 %
Forventet G-regulering	2,50%	2,25 %
Forventet pensjonsøkning	1,73%	1,48 %
Forventet avkastning på fondsmidler	4,30%	4,10 %
Forventet lønnsvekst	2,75 %	2,50 %

Note 7 - Pensjoner
LHL konsern

Selskap	Pensjonsordning
LHL	Innskuddspensjon og tjenestepensjon
Nimi AS	Innskuddspensjon og tjenestepensjon
Vertikal Helseassistanse AS	Innskuddspensjon
Sandvika Nevrosenter AS	Innskuddspensjon og tjenestepensjon
Forusakutten Kolibri AS	Innskuddspensjon

I de selskap som har pensjonsordning omfatter ordningene alle ansatte

Konsernet har pensjonsordninger som omfatter 820 ansatte. Konsernet har innskuddspensjon for alle yrkesgrupper bortsett fra for sykepleiere. Ved innskuddsplaner, som omfatter 512 ansatte, betaler selskapet innskudd til forsikringselskapet. Selskapet har ingen ytterligere betalingsforpliktelse for denne ordningen. Den ytelsesbaserte ordningen i KLP for sykepleierene, som omfatter 308 ansatte, gir rett til definerede fremtidige ytelser som i hovedsak bestemmes av antall opptjeningsår, lønnsnivå ved oppnådd pensjonsalder og størrelsen på ytelsene fra folketrygden.

Tjenestepensjon i KLP

Nedenfor vises de aktuariemessige beregningene som er gjennomført. Beregningene er i tråd med NRS (Norsk regnskapsstandard) for pensjoner. Estimatavvik og planendringer amortiseres over forventet gjenværende opptjeningsstid i den grad det pensjonsmidlene overstiger 10% av det største av personsforpliktelsene og pensjonsmidlene.

LHL Konsern

Sammensetning av pensjonskostnad KLP	2018		2017	
	Netto forpliktelse	Netto midler	Netto forpliktelse	Netto midler
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	24 844 113	-	31 059 194	-
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	28 916 843	691 604	29 693 411	-
Forventet avkastning på pensjonsmidler	-41 077 607	-1 025 995	-33 986 947	-
Administrasjonskostnad	2 636 169	70 011	3 702 925	-
Arbeidsgiveravgift	1 952 933	-37 277	3 801 590	-
Resultatført estimatavvik	10 196 691	186 011	27 719 837	-
Resultatført planendring	-	-	-	-
Sum aktuarbergnnet pensjonskostnad	27 469 142	-115 646	61 990 010	-
Pensjonsinnbetaling 2%	4 390 992	-	3 216 935	-
Sum pensjonskostnad regnskap	23 078 150	-115 646	58 773 075	-
Sum netto pensjonskostnad regnskap	22 962 504		58 773 075	
Sammensetning av pensjonsforpliktelse				
Brutto påløpt pensjonsforpliktele	1 242 719 867	29 313 398	1 220 116 243	-
Pensjonsmidler	-1 047 181 051	-25 242 429	-1 017 268 701	-
Arbeidsgiveravgift	25 959 837	574 007	27 010 348	-
Ikke resultatført virkning av estimatavvik	-179 377 971	-4 437 007	-166 064 714	-
Ikke resultatført planendring	-	-488 097	-	-
Annet	-	-	-	-
Netto pensjonsforpliktelse	42 120 682	-280 128	63 793 176	-
Midler innskuddspensjon		-89 354		-
AFP pensjonsforpliktelse over drift	11 480 318	-	9 541 668	-
Sum pensjonsforpliktelser/ midler(-)	53 601 000	-369 482	73 334 844	-
Økonomiske forutsetninger:				
Diskonteringsrente		2,60 %		2,40 %
Forventet G-regulering		2,50%		2,25 %
Forventet pensjonsøkning		1,73%		1,48 %
Forventet avkastning på fondsmidler		4,30%		4,10 %
Forventet lønnsvekst		2,75 %		2,50 %

Note 8 - Transaksjoner med nærstående

LHL mor

<u>Salg av varer og tjenester</u>	2018	2017
LHL Gardermoen drift AS	3 714 080	0
LHL Eiendom AS	697 780	0
Glittre Eiendom AS	0	22 040
Nimi AS	4 112 304	1 223 170
Vertikal Helse AS	3 348 730	3 500 000
Sum salg av varer og tjenester	11 872 894	4 745 210

<u>Kjøp av varer og tjenester</u>	2018	2017
LHL Gardermoen drift AS	50 264 735	0
LHL Eiendom AS	89 919 311	0
Nimi AS	0	45 760
Kal klinikken AS	0	29 000
Feiring Eiendom AS	0	11 941 008
Glittre Eiendom AS	4 875 159	19 261 476
Skibotn Eiendom AS	2 776 476	2 742 420
Sum kjøp av varer og tjenester	147 835 681	34 019 664

<u>Finansinntekter</u>	2018	2017
Feiring Eiendom AS	0	1 737 631
Glittre Eiendom AS	4 776 000	4 776 000
Skibotn Eiendom AS	366 000	366 000
Krokeide Eiendom AS	0	1 374 000
Nimi AS	448 156	0
Helseassistanse Holding AS	20 123 332	21 323 332
Sum finansinntekter	25 713 488	29 576 963

<u>Finanskostnader</u>	2018	2017
Røros Eiendom AS	0	908 918
Sum finansinntekter	0	908 918

Transaksjoner med nærstående parter skjer til markedsmessige vilkår. Det er inngått avtale på langsiktig konsernmellomværende. Lånene renteberegnes og er avdragsfrie.

Fordring på selskap i samme konsern

I posten kundefordringer og andre kortsiktige fordringer inngår følgende mellomværende med selskap i samme konsern:

Kortsiktige fordringer

<u>Selskap</u>	2018	2017
Nimi AS	2 054 382	1 691 012
Kal-klinikken	0	99 425
Glittre Klinikken Eiendom AS	398 000	79 696 326
Helseassistanse Holding AS	64 138 979	440 156 476
Vertikal Helse AS	0	351 750 000
LHL Eiendom AS	2 849 601	0
Skibotn Rehabilitering Eiendom AS	30 500	963 266
Sum fordringer datterselskap	69 471 462	129 116 236

Langsiktige fordringer

<u>Selskap</u>	2018	2017
LHL Gardermoen drift AS	22 857 879	0
LHL Eiendom AS	50 100 000	0
Nimi AS	11 000 000	11 000 000
Skibotn Rehabilitering Eiendom AS	6 100 000	6 100 000
Helseassistanse Holding AS	400 000 000	400 000 000
Sum fordringer datterselskap	490 057 879	417 100 000

Gjeld til selskap i samme konsern

I posten leverandørgjeld og kortsiktig gjeld inngår følgende mellomværende med selskap i samme konsern:

<u>Kortsiktige poster</u>	2018	2017
Selskap		
Konsernkonto ordning	6 795 113	98 407 671
LHL Gardermoen drift AS	6 292 742	0
LHL Eiendom AS	249 511	0
Nimi AS	1 202 599	0
Total gjeld til konsernselskap	14 539 965	98 407 671

Note 9 - Skatt
LHL-mor

LHL er i utgangspunktet en skattefri virksomhet som ved overtakelse av driften av datterselskapet LHL-klinikkene fra 01.01.2016 fikk enkelte skattepliktige aktiviteter. Det gjort en gjennomgang av aktivitetene i selskapet der det er vurdert for hvilke aktiviteter det foreligger skatteplikt for.

Beregning av utsatt skatt/utsatt skattefordel og endring i utsatt skatt/utsatt skattefordel

	2018	2017	Endring
Midlertidige forskjeller som inngår i grunnlaget for utsatt skatt/skattefordel			
Anleggsmidler	-5 435 059	(411 382)	5 023 677
Pensjoner	-5 447 963	(4 444 234)	1 003 729
Leieavtaler	-3 373 656	-	3 373 656
Sum midlertidige forskjeller	(14 256 678)	(4 855 616)	9 401 062
Underskudd til fremføring	-125 570 356	-49 180 010	
Grunnlag for utsatt skatt/skattefordel i balansen	-139 827 034	-54 035 626	
utsatt (-)skattefordel/utsatt skatt	-30 761 947	-12 428 194	
Ikke bokført utsatt skattefordel	30 761 947	0	
Utsatt skatt/(-)skattefordel i regnskapet	0	-12 428 194	12 428 194
Grunnlag for skattekostnad, endring i utsatt skatt og betalbar skatt			
Resultat før skattekostnad	-206 776 394	-34 983 189	
Permanente forskjeller	120 984 986	-2 574 659	
Endring i midlertidige forskjeller	9 401 062	1 737 955	
Årets skattegrunnlag	-76 390 346	-35 819 893	
Formueskatt	47 549	92802	
Endring utsatt skatt	12 428 194	-8 473 527	
Sum skattekostnad	12 475 743	(8 380 725)	
Avstemming av årets skattekostnad			
Regnskapsmessig resultat før skattekostnad	-206 776 394	-34 983 189	
Beregnet skatt 23/24%	-47 558 571	-8 395 965	
Skattekostnad i resultatregnskapet	12 475 743	-8 380 725	
Differanse	-60 034 313	-15 240	
Differansen består av følgende:			
23/24% av permanente forskjeller	-27 826 547	617 918	
Formueskatt	-47 549	-92 802	
Ikke bokført utsatt skattefordel	-30 761 947	-	
Endring skattesats	-1 398 270	-540 356	
Sum forklart differanse	-60 034 313	-15 240	
Betalbar skatt i balansen			
Betalbar skatt i skattekostnaden	47 549	92 802	
For mye for/lite(-)avsatt formusskatt foregående år	320	37 116	
Betalbar skatt i balansen	47 869	55 686	

Note 9 - Skatt
LHL-konsern

LHL er en skattefri virksomhet med enkelte skattepliktige aktiviteter

Det gjort en gjennomgang av aktivitetene i selskapene der det er vurdert hvilke aktiviteter det foreligger skatteplikt for.

Datterselskapene Helseassistanse Holding AS med døtre Vertikal Helse og Helseassistanse AB, Nimi AS, Sandvika Nevrosenter og Forusklinikken AS er skattepliktige virksomheter som påvirker konsernets skattenote.

Beregning av utsatt skatt/utsatt skattefordel og endring i utsatt skatt/utsatt skattefordel

	Endring	2018	2017
Midlertidige forskjeller som inngår i grunnlaget for utsatt skatt/skattefordel			
Anleggsmidler	(3 841 964)	4 257 709	8 099 673
Immaterielle eiendeler	(29 565 231)	151 366 227	180 931 458
Fordringer	(3 868 487)	(4 156 204)	-287 717
Varebeholdning	148 466	-	-148 466
Pensjoner	(2 148 823)	(6 593 057)	-4 444 234
Avsetning GRS	-	-	0
Gevinst- og tapskonto	-	-	0
Leieavtaler	(14 088 840)	(14 088 840)	-
Andre midlertidige forskjeller	(928 742)	(1 387 097)	-458 355
Begrensning av rentefradrag mellom nærstående	(17 062 888)	(50 365 721)	-33 302 833
Sum midlertidige forskjeller	(71 356 509)	79 033 017	150 389 526
Forskjeller som ikke inngår i utsatt skattefordel			
Underskudd til fremføring		(226 202 442)	-74 243 476
Grunnlag for utsatt skatt/skattefordel i balansen		-147 169 425	76 146 050
Utsatt skattefordel(-)/utsatt skatt		-32 377 274	17 513 592
Ikke oppført utsatt skattefordel		57 697 337	5 181 162
Utsatt skatt/skattefordel i regnskapet		25 320 063	22 694 754
Består av:			
Utsatt skatt		33 334 381	41 614 235
Utsatt skattefordel		-8 014 317	-18 919 481
Grunnlag for skattekostnad, endring i utsatt skatt og betalbar skatt			
Resultat før skattekostnad		-313 273 461	-121 447 676
Permanente forskjeller		150 861 273	37 198 050
Endring i midlertidige forskjeller		47 671 992	53 336 543
Anvendelse av fremførbart underskudd		-234 057	-
Justering begrensning rentefradrag mellom nærstående		17 062 887	-
Skattepliktig inntekt		-97 911 366	-30 913 083
Består av:			
- fremførbart underskudd		-109 786 663	-38 182 230
- grunnlag for betalbar skatt i balansen		11 875 297	7 269 147
Fordeling av skattekostnaden			
Betalbar skatt		2 731 318	1 949 923
Endring i utsatt skatt/skattefordel		-24 368 963	-18 128 984
Andel utsatt skattefordel ikke balanseført		30 764 332	6 829
Sum skattekostnad		9 126 688	(16 172 232)
Avstemming av årets skattekostnad			
Regnskapsmessig resultat før skattekostnad		-313 273 461	-121 447 676
Beregnet skatt 22/23/25%		-72 561 853	-29 103 422
Skattekostnad i resultatregnskapet		9 126 688	-16 172 233
Differanse		-81 688 541	-12 931 189
Differansen består av følgende:			
22/23% av permanente forskjeller		-34 698 093	-8 927 532
22/23% av midlertidige forskjeller tidligere ikke balanseført		-156 296	1 865 234
Anvendelse av fremførbart underskudd		41 365	0
Endring skattesats		1 471 694	-991 018
Ikke balanseført utsatt skattefordel		-30 764 332	-68975
Kostnadsføring av tidligere balanseført utsatt skattefordel		-17 535 331	-4 901 700
Formueskatt		-47 549	92 802
Sum forklart differanse		-81 688 541	-12 931 189
		0	
Betalbar skatt i balansen			
Betalbar skatt i skattekostnaden		2 731 320	1 949 923
For lite avsatt skatt tidligere år		322	-76 949
Betalbar skatt i balansen		2 731 642	1 872 974

Note - 10 Anlegg

LHL mor

	Driftsløsøre	IKT/Med.tek.utstyr	Anlegg under utførelse	Bygning/Tomter	Sum
Anskaffelseskost 1.1	39 477 767	147 329 813	61 695 692	19 337 408	267 840 680
Tilgang	25 040 857	166 961 124	3 131 369	1 302 097 283	1 497 230 633
Avgang	-5 692 659	-9 003 168	-61 695 692	-1 373 865	-77 765 383
Anskaffelseskost 31.12	58 825 965	305 287 769	3 131 369	1 320 060 827	1 687 305 930
Akkumulerte avskrivninger 1.1	27 296 413	115 103 266	-	11 687 958	154 087 637
Akkumulert avskrivning avgang	-5 552 122	-7 583 333	-	-1 373 865	-14 509 319
Årets avskrivninger	3 933 728	33 474 516	-	58 566 150	95 974 394
Akkumulerte avskrivninger 31.12	25 678 019	140 994 449	-	68 880 243	235 552 711
Akkumulerte nedskrivninger 1.1	-	-	-	-	-
Akkumulert nedskrivning avgang	-	-	-	-	-
Årets nedskrivninger	-	-	-	-	-
Akkumulerte nedskrivninger 31.12	-	-	-	-	-
Bokført verdi 1.1	12 181 354	32 226 547	61 695 692	7 649 450	113 753 043
Bokført verdi 31.12	33 147 946	164 293 320	3 131 369	1 251 180 585	1 451 753 220
Årets resultatførte avskrivninger/nedskrivninger	3 933 728	33 474 516	-	58 566 150	95 974 394
Avskrivningssats	20 - 30%	20 - 30%	0 %	0 %	20 - 30%

I driftsløsøre og bygning/tomter ligger bokført verdi på leasede eiendeler på henholdsvis:

Bygg/tomter bokført verdi	1 235 394 108
Driftsløsøre bokført verdi	48 786 077
	1 284 180 185

Note - 10 Anlegg

LHL konsern

	Driftsløsøre	Bygninger	Anlegg under utførelse	Tomter	Sum
Anskaffelseskost 1.1	236 434 833	136 613 073	61 695 692	17 293 316	452 036 914
Kjøp Sandvika Nevrosenter AS	1 165 412	-	-	-	1 165 412
Kjøp Forusakutten AS	21 474 875	-	-	-	21 474 875
Tilgang	206 657 701	1 672 897 363	3 131 369	-	1 882 686 433
Avgang	-20 503 054	-1 373 865	-61 695 692	-	-83 572 610
Anskaffelseskost 31.12	445 229 767	1 808 136 572	3 131 369	17 293 316	2 273 791 024
Akkumulerte avskrivninger 1.1	180 536 173	65 064 036	-	-	245 600 209
Kjøp Sandvika Nevrosenter AS	984 413	-	-	-	984 413
Kjøp Forusakutten AS	13 740 623	-	-	-	13 740 623
Akkumulert avskrivning avgang	-19 032 479	-1 373 865	-	-	-20 406 343
Årets avskrivninger	42 915 975	75 599 987	-	-	118 515 962
Akkumulerte avskrivninger 31.12	219 144 705	139 290 157	-	-	358 434 863
Akkumulerte nedskrivninger 1.1	208 023	9 936 428	-	-	10 144 451
Kjøp Forusakutten AS	5 471 999	-	-	-	5 471 999
Akkumulerte nedskrivning avgang	-	-	-	-	-
Årets nedskrivninger	-	-	-	-	-
Akkumulerte nedskrivninger 31.12	5 680 022	9 936 428	-	-	15 616 450
Bokført verdi 1.1	55 690 637	61 612 609	61 695 692	17 293 316	196 292 254
Bokført verdi 31.12	220 405 040	1 658 909 986	3 131 369	17 293 316	1 899 739 711
Årets resultatførte avskrivninger/nedskrivninger	42 915 957	75 599 985	-	-	118 515 942
Avskrivningssats	10-30%	2 %	0 %	0 %	

I driftsløsøre og bygning/tomter ligger bokført verdi på leasede eiendeler på henholdsvis:

Bygg/tomter bokført verdi	1 599 346 094
Driftsløsøre bokført verdi	50 200 014

Note - 10 Anlegg

LHL konsern

	Immaterielle eiendeler					Sum
	Goodwill	Merkevare	Kundelister	Leverandør avtaler	Andre	
Anskaffelseskost 1.1	242 720 697	75 440 594	129 984 979	21 002 317	33 948 465	503 097 052
Kjøp Sandvika nevrosenter AS	19 637 057	-	-	-	-	19 637 057
Kjøp Forusakutten AS	41 127 964	-	-	-	4 064 920	45 192 884
Tilgang	-	-	-	-	1 601 912	1 601 912
Avgang	-	-	-	-	-	-
Anskaffelseskost 31.12	303 485 719	75 440 594	129 984 979	21 002 317	39 615 297	569 528 906
Akkumulerte avskrivninger 1.1	38 993 970	12 164 781	21 664 163	11 667 487	31 658 699	116 149 100
Kjøp Sandvika nevrosenter AS	-	-	-	-	-	-
Kjøp Forusakutten AS	-	-	-	-	831 750	831 750
Akkumulert avskrivning avgang	-	-	-	-	-	-
Årets avskrivninger	29 499 464	7 293 927	12 998 498	7 000 772	1 915 582	58 708 243
Akkumulerte avskrivninger 31.12	68 493 434	19 458 708	34 662 661	18 668 259	34 406 031	174 143 335
Akkumulerte nedskrivninger 1.1	-	-	-	-	-	-
Akkumulerte nedskrivning avgang	-	-	-	-	-	-
Årets nedskrivninger	-	2 272 034	-	-	-	2 272 034
Akkumulerte nedskrivninger 31.12	-	2 272 034	-	-	-	2 272 034
Bokført verdi 1.1	203 726 727	63 275 812	108 320 816	9 334 830	2 289 766	386 947 952
Bokført verdi 31.12	234 992 286	53 709 851	95 322 318	2 334 058	5 209 266	391 567 779
Årets resultatførte avskrivninger/nedskrivninger	29 499 464	9 565 961	12 998 498	7 000 772	1 915 582	60 980 277
Avskrivningssats	10 %	10 %	10 %	33 %	20 - 33%	

Goodwill

Balanseført verdi i konsernet kr 219 262 340 knytter seg til merverdi i forbindelse med

Vertikal Helseassistanse Holding AS kjøp av 100% av Vertikal Helseassistanse AS og Nordisk Hålseassistanse AB i 2016

Samt LHLs kjøp av 100% av Sandvika Nevrosenter AS og 51% av Forusakutten AS i 2018

Goodwill avskrives over 10 år. Goodwill vurderes årig og nedskrives dersom det er grunnlag for det.

Note 11 - Aksjer

LHL mor

LHL har i 2018 avviklet datterselskapene LHL Astma og Allergi AS og LHL Hjerneslag AS. Drift og midler ble overført til LHL. Kal klinikken AS og Kal klinikken privat AS ble fusjonert inn i Nimi AS fra 01.01.18. LHL har kjøpt 100% av Sandvika Nevrosenter AS og 51% av Forusakutten AS i 2018.

	Forretnings- kontor	Eier / stemmeandel	Anskaffelses- kost	Bokført verdi 2018	Bokført verdi 2017
Aksjer i datterselskap:					
Helseassistanse Holding AS	Oslo	100 %	30 000	30 000	30 000
Nimi AS	Oslo	100 %	6 868 398	21 956 663	6 868 398
Kal klinikken AS	Oslo	100 %	15 058 266	0	15 058 266
Kal klinikken privat AS	Oslo	100 %	30 000	0	30 000
Sandvika Nevrosenter AS	Oslo	100 %	22 262 416	22 262 416	0
Forusakutten AS	Sandnes	51 %	22 695 671	22 695 671	0
Spesialisthospitalet AS	Oslo	100 %	30 000	30 000	30 000
Gardermoen Eiendom AS	Oslo	100 %	30 000	30 000	30 000
Gardermoen Drift	Oslo	100 %	30 000	30 000	30 000
LHL-sykehuset Vestfold AS	Oslo	50 %	5 057 166	5 057 166	5 057 166
Glittreklinikken Eiendom AS	Oslo	100 %	5 107 262	5 107 262	5 107 262
Skibolsenteret eiendom AS	Oslo	100 %	10 030 000	10 030 000	10 030 000
LHL Astma og Allergi AS	Oslo	100 %	0	0	30 000
LHL Hjerneslag AS	Oslo	100 %	0	0	30 000
Sum aksjer i datterselskap				87 229 179	42 331 092
Andre aksjer og andeler:					
Egenkapitalinnskudd KLP	Oslo		27 208 672	27 208 672	24 685 204
Brisk kompetansesenter AS	Ålesund	19,00 %	89 000	89 000	89 000
De 10 humanitære AS	Oslo	10,00 %	15 000	15 000	15 000
Andelsbidrag Ajastealli Borettslag	Oslo		122 400	122 400	122 400
Sum langsiktige investeringer i aksjer			27 435 072	27 435 072	24 911 604
Aksjer:					
AS Fauske Lysverk			174 844	89 700	89 700
Andel Røros mat	Røros		500	500	500
Samlet verdi langsiktige aksjer			27 610 416	27 525 272	25 001 804

Aksjepostene er bokført til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi.

Følgende selskap inngår i LHL-konsernet og er bokført i Helseassistanse Holding eller datterselskap (til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi)

Selskap	Forretnings- kontor	Eier / stemmeandel	Anskaffelses- kost	Bokført verdi 2018	Bokført verdi 2017
Datterselskap i Helseassistanse Holding AS					
Vertikal Helseassistanse AS	Oslo	100 %	402 676 407	402 676 407	402 676 407
Datterselskap i Vertikal Helseassistanse AS					
Nordisk Helseassistans AB	Stocholm	100 %	438 413	438 413	438 413

LHL Gruppen

Aksjepostene er bokført til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi.

Selskap	Forretnings- kontor	Eier / stemmeandel	Anskaffelses- kost	Bokført verdi 2018	Bokført verdi 2017
Andre aksjer og andeler:					
Egenkapitalinnskudd KLP	Oslo		27 250 884	27 250 884	24 685 204
Brisk kompetansesenter AS	Ålesund	19 %	89 000	89 000	89 000
De 10 humanitære AS	Oslo	10 %	15 000	15 000	15 000
Andelsbidrag Ajastealli Borettslag	Oslo		122 400	122 400	122 400
Sum langsiktige investeringer i aksjer				27 477 284	24 911 604
Aksjer:					
AS Fauske Lysverk			174 844	89 700	89 700
Andre aksjer			500	500	500
Samlet verdi aksjer og verdipapirer				90 200	90 200
Samlet verdi langsiktige aksjer			0	27 567 484	25 001 804

Selskap som inngår i LHL Konsern:

Selskap	Forretnings- kontor	Eier / stemmeandel	Anskaffelses- kost	Bokført verdi 2018	Bokført verdi 2017
Aksjer i datterselskap:					
LHL Helseassistanse Holding AS	Oslo	100 %	30 000	30 000	30 000
Sum aksjer i datter				30 000	30 000

Datterselskap i Helseassistanse Holding AS

Selskap	Forretnings- kontor	Eier / stemmeandel	Anskaffelses- kost	Bokført verdi 2018	Bokført verdi 2017
Datterselskap i LHL Helseassistanse Holding AS					
Vertikal Helse AS	Oslo	100 %	402 676 407	402 676 407	402 676 407
Sum datterselskaper				402 676 407	402 676 407

Datterselskap i Vertikal Helse AS

Selskap	Forretnings- kontor	Eier / stemmeandel	Anskaffelses- kost	Bokført verdi 2018	Bokført verdi 2017
Vertikal Helse AS					
Nordisk Helseassistans AB	Stocholm	100 %	438 413	438 413	438 413
Sum datterselskaper				438 413	438 413

Note 12 - Varebeholdning

LHL mor

	2018	2017
Varelager	6 415 301	13 482 287
Ukurans	0	-23 555
Netto varebeholdning	6 415 301	13 458 732

LHL konsern

	2018	2017
Varelager	10 905 586	16 556 039
Ukurans	0	-23 555
Netto varebeholdning	10 905 586	16 532 484

Note 13 - Fordringer

LHL mor

	2018	2017
Kundefordringer	121 675 509	103 342 951
Avsetning til tap	-3 175 739	-6 711 005
Sum kundefordringer	118 499 770	96 631 946
Andre fordringer	61 717 368	119 336 182
Avsetning til tap	-	-
Sum andre kortsiktige fordringer	61 717 368	119 336 182

LHL gruppen

	2018	2017
Kundefordringer	99 239 300	77 870 500
Avsetning til tap	-4 106 855	-7 056 005
Sum kundefordringer	95 132 445	70 814 495
Andre fordringer	89 260 796	54 955 427
Avsetning til tap	-	-
Sum andre kortsiktige fordringer	89 260 796	54 955 427

Note 14 - Bank

Bundne bankinnskudd:

Selskap	2018 Skattetrekk	2017 Skattetrekk
LHL	17 722 259	20 953 976
Vertikal Helse AS	3 479 232	3 276 502
LHL Gardermoen Drift AS	1 055 287	0
LHL Eiendom AS	155 842	0
Sandvika Nevrosenter AS	711 498	0
Forusakutten AS	669 805	0
Nimi AS	1 094 845	792 378
Kal klinikken AS	0	124 917
Sum skattetrekk	24 888 768	25 147 773

Øvrige bundne midler:

Type midler	2018	2017
LHL, Klientkonto Testamentariske gaver	16 932 958	16 207 558
Vertikal Helse AS Innestående på klientkont	11 181 710	10 575 906
Sum øvrige bundne midler	28 114 668	26 783 464

Note 15 - Egenkapital

LHL Mor

	Driftssikkerhet s- kapital	Fonds- avsetninger	Øvrig egenkapital	Sum egenkapital
Egenkapital 01.01.	14 000 000	7 247 098	606 129 279	627 376 377
Avkastning R.O Pettersens fond		31 684		31 684
Årets resultat			-219 252 137	-219 252 137
Egenkapital endringer fra omorganisering				
Egenkapital 31.12	14 000 000	7 278 782	386 877 142	408 155 924

Fondsavsetning:

Det er gjennom årsoppgjørdisponering for 2010 foretatt en fondsavsetning på MNOK 5 som gjelder øremerking av egenkapitalen, herunder etablering av fond for Hjørteilig Hilsen kampanjen
Resten av fondsavsetninger kr 2 278 783 gjelder R.O Pettersens fond

LHL Konsern

	Driftssikkerhet s-kapital	Fonds- avsetninger	Øvrig egenkapital	Minoritets- interesser	Sum annen egenkapital
Egenkapital 1.1.	14 000 000	7 247 098	501 046 220		522 293 318
Avkastning R.O Pettersens fond		31 684			31 684
Årets resultat			-320 964 848	-1 435 302	-322 400 150
Minoritetsinteresser			0	21 805 643	21 805 643
Egenkapital 31.12	14 000 000	7 278 782	180 081 372	20 370 341	221 730 495

Resultatdisponeringer i konsernselskapene:

Selskap	Resultat 2018	Resultat 2017
Feiring Eiendom AS	0	7 031 829
Røros Rehabilitering Eiendom	0	872 892
Glittrre Klinikken Eiendom AS	-3 538 302	4 017 369
Skibotn Rehabilitering Eiendom AS	-51 570	76 736
Krokeide Rehabilitering Eiendom AS	0	-1 238 752
Forusakutten AS	498 143	0
LHL	-219 252 137	-26 602 464
Sandvika Nevrosenter AS	1 148 494	0
LHL Hjerneslag	0	-972
LHL Astma og Allergi	0	-1 340
LHL Gardemoen Eiendom	1 190 429	-9 911
LHL Gardemoen Drift	-26 428 668	-9 885
Nimi AS	-12 213 219	-9 891
Kal klinikken AS	0	-416 524
Kal privat AS	0	125 862
Spesialisthospitalet	-10 825	3 701 355
LHL Helseassistanse Holding AS	-10 139 929	-21 589 601
Nordisk Helseassistans AB	-660 315	
Vertikal Helse	8 727 388	-3 316 863
Sum	-260 730 511	-37 370 160
Elimineringer	-61 669 637	-67 905 283
Konsernresultat	-322 400 148	-105 275 443

Note 16 - Gjeld
LHL Mor
Langsiktig gjeld

	2018	2018	2017
	Leasingforpliktelses	Lån	Lån
Lån SR-banken	0	224 842 800	0
Lån Handelsbanken	0	0	94 000 000
Betinget vederlag Kal klinikken	0	0	8 500 000
Leasingforpliktelses	1 283 552 161	0	0
Sum langsiktig gjeld	1 283 552 161	224 842 800	102 500 000

	2018	2018	2017
Første års avdrag klassifisert som kortsiktig gjeld	0	0	0
Forfaller i løpet av 2-5 år	204 763 272	199 842 800	102 500 000
Forfaller senere en 5 år	1 078 788 889	25 000 000	0
Sum langsiktig gjeld	1 283 552 161	224 842 800	102 500 000
Herav pantesirket gjeld	-	249 824 800	117 500 000

Kreditrammen pr 31.12.2018 var på kr 70 mill kr. Av rammen er kr 36 575 405 benyttet pr. 31.12.2018
Kreditrammen er fleksibel og kan benyttes helt eller delvis.

LHL Konsern
Langsiktig gjeld:

Låntaker	2018	2018	2017
	Leasingforpliktelses	Lån	Lån
Glittre Klinikken Eiendom AS	0	0	28 000 000
Vertikal Helse AS	0	30 000 000	30 000 000
LHL	1 283 552 161	224 842 800	102 500 000
LHL Gardermoen Drift AS	355 194 968	0	0
Forusakutten AS	5 331 942	0	0
Nimi AS	907 500	0	1 210 000
Total pantesikret gjeld	1 644 986 571	254 842 800	161 710 000
Første års avdrag klassifisert som kortsiktig gjeld	0	0	43 000 000
Forfaller i løpet av 2-5 år	244 730 457	199 842 800	112 210 000
Forfaller senere en 5 år	1 400 256 114	55 000 000	6 500 000
Total pantesikret gjeld	1 644 986 571	254 842 800	161 710 000

Garantiansvar

Kreditor	Garanti	Saldo
Lotteri og stiftelsestilsynet	Kontraktsgaranti	16 300 000
Lotteri og stiftelsestilsynet	Kontraktsgaranti	437 500
Lotteri og stiftelsestilsynet	Kontraktsgaranti	1 111 250
GC Helsehuset AS	Kontraktsgaranti	4 200 000
Ullevål ans	Betalingsgaranti	911 969
Ullevål ans	Betalingsgaranti	2 734 052

Kausjonistansvar og sikkerhetstillelser

Sikkerhetsstiller	Pantsatt objekt/eiendom	Til sikkerhet for lån	Långiver	Beløp
LHL	Aksjer, factoringavtale, driftstilbehør, varelager, eiendom	LHL	SR-banken	319 824 800,00
Vertikal Helseassistanse Holding AS	Aksjer	LHL	SR-banken	319 824 800,00
Vertikal Helseassistanse AS	Driftstilbehør, factoringavtale	LHL	Handelsbanken	319 824 800,00
Nimi AS	Driftstilbehør, factoringavtale	LHL	Handelsbanken	319 824 800,00

Lånetaker	Pantsatt eiendom	Bokført verdi stillet som sikkerhet	Lånebeløp
LHL	Skibotn Eiendom	12 492 169	249 824 800

LHL-gruppen har avgitt sikkerhetstillelse for lån. Opprinnelig lån ble gitt men MNOK 250 Og MNOK 70 i kassakreditramme. Lånene er ytt av SR-banken, som sikkerhet for lånene er gitt pant , i factoring, aksjer, driftstilbehør, varelager og fast eiendom både i LHL og døtre på MNOK 319.

Covenantskrav

LHL gruppen har covenantskrav fra banken tilsvarende egenkapitalandel på 30% for gruppen pr 31.12.18 samt likviditetsgrad 1.

Note 17 Nedlagte lag, fylkeslag og interessegrupper

LHL mor**Lokallag:**

Ved nedleggelse av lokallag overføres gjenstående midler til LHL sentralt. Dette bokføres som kortsiktig gjeld. Dersom laget ikke blir reetablert innen 4 år disponerer LHL midlene til bruk for LHLs målgruppe lokalt eller i fylket. Sentralstyret har vedtatt at dette gjennomføres ved at midlene stilles til disposisjon for de resterende lagene i aktuelt fylke. I fylker med fylkesutvalg som har egen økonomi overføres midlene til fylkesutvalget. I fylker der fylkesutvalget ikke har egen økonomi føres midlene inn i fylkets balanse som kortsiktig gjeld for LHL. Midlene disponeres deretter av lagene i fylket etter vedtak på en lagsamling.

	2018	2017
Gjeld til nedlagte lag	857 353	637 751

Fylkeslag:

I forbindelse med avvikling av fylkeslag og etablering av fylkesutvalg uten egen økonomi ble det overført midler til LHL sentralt. Midlene bokføres som kortsiktig gjeld for LHL og står til disposisjon for fylket gjennom vedtak på lagsamling.

	2018	2017
Gjeld til fylkeslag	5 361 917	3 839 279

Interessegrupper

Interessegrupper i LHL som har eget inntektsarbeid kan oppbevare oppsparte midler i LHLs balanse. Midlene føres som kortsiktig gjeld for LHL og står til disposisjon for interessegruppen.

- Alfa 1 Forening
- FHLT
- LHL Hjerneslag Ung

	2018	2017
Gjeld til interessegrupper	819 247	668 075

Note 18 Forskning og utvikling

LHL mottar gaver øremerket forskning, slike midler føres over balansen og overføres til fond:

Mottatte gaver overført:

	2018	2017
LHLs Lungefond	32 140	200 000
LHL Hjeretefond	58 400	2 856 228
Ebba og Marinius Wendelsfond	0	1 760
Sum overført	90 540	3 057 988

Note 19 Leieavtaler

LHL mor

Selskapet har følgende leieforpliktelser, alle leiene indeksreguleres årlig i henhold til SSB konsumprisindeks. Leiebeløpene nedenfor tar utgangspunkt opprinnelige beløp i husleieavtalene. Leien for LHL-sykehuset Gardermoen, Helsehuset Gardermoen, Røros og Feiring er behandlet som finansiell leasing. Det vises til Note 16 for informasjon om leasingforpliktelsen og note 10 vedrørende balanseført verdi av leasing.

Leieforpliktelser	Årlig Leiebeløp	Leieperiode
LHL-sykehuset Gardermoen	66 155 262	01.02.18 - 31.01.43
Helsehuset Gardermoen	7 343 694	01.02.18 - 31.03.43
Storogården	10 256 505	01.07.19 - 30.06.37
Storgata 33 Oslo	4 415 908	15.05.11 - 14.05.21
Grensen 3	294 500	01.04.18 - 31.03.21
Blåbyen Eiendom Feiring	779 040	13.04.11 - 31.12.26
Trondheim	802 704	01.01.15 - 30.04.20
Nærland	2 795 712	01.01.16 - 31.12.22
Bergen	3 080 000	01.01.16 - 31.12.36
Røros	3 208 331	15.09.16 - 15.09.28
Feiring Eiendom	10 928 571	01.07.18 - 30.06.32
Sum eksterne husleier	110 060 227	
Leie driftsmidler	49 105 533	01.07.18 - 30.06.23
Sum eksterne leieforpliktelser	159 165 760	
Skibotn Rehabilitering husleie	2 645 016	01.01.10 - 15.05.19
Sum konserninterne husleier	2 645 016	
Årlig leieforpliktelse	161 810 776	

Leieavtaler

Konsern

Bygg	Leieperiode
Sum eksterne leieforpliktelser LHL mor listet ovenfor	159 165 760
LHL-sykehuset Gardermoen, LHL Gardermoen Drift AS	36 441 930 01.02.18 - 31.01.43
Nimi AS	7 668 223 01.01.17 - 30.06.21
Sandvika Nevrosenter AS	926 363 01.11.17 - 31.10.22
Forusakutten AS husleie	1 947 372 30.04.14 - 30.04.26
Forusakutten AS driftsmidler	989 241 01.01.208 - 31.12.22
Vertikal Helse husleie	6 595 457 01.01.13 - 01.01.23
Vertikal Helse AS leasing biler	143 527 01.02.18 - 31.01.21
Vertikal Helse AS leie kontormaskiner	375 081 Ulike
Vertikal Helse Sandnes	306 740 01.01.13 - 30.06.18
Årlig leieforpliktelser konsern	214 559 694

Note 20 Felleskontrollerte selskaper
Konsern

Investeringen i LHL-sykehuset Vestfold AS skjedde i september 2017 og eies 50% sammen med Vestfoldkirurgene
 Investeringen er vurdert etter egenkapitalmetoden

					2018	2017
Selskap	Forretnings- kontor	Eier/ stemmeandel	Total sogenkapital 31.12.18	Totalt årsresultat 2018	Investert beløp	Investert beløp
LHL-sykehuset Vestfold AS	Oslo	50 %	-279 294	-3 530 335	5 057 166	5 057 166
Resultatandel					-2 554 956	-789 789
Totalt					2 502 210	4 267 377

Note 21 Aktivitetsregnskap

LHL er medlem i stiftelsen Innsamlingskontrollen i Norge. Stiftelsen retningslinjer krever at det i tillegg til ordinært regnskap etter regnskapsloven avlegges et aktivitetsregnskap. Hensikten med dette regnskapet er å vise hvordan innsamlede midler er anskaffet og hvordan pengene er anvendt til formålet. Noten omfatter kun den delen av aktiviteten til LHL som er innsamlingsbasert. Her inngår ikke aktiviteter som lotteri eller omsetning i butikk eller helsetjenester. Prinsippet som er benyttet i fremstillingen er at det er fremstilt regnskaper for de enkelte innsamlingsaktivitetene med tilhørende kostnader.

Administrasjonskostnader er i tillegg tildelt. Innsamlingsprosenten fremkommer ved at det er gjort fratrukk for direkte kostnader knyttet til aktiviteten, samt administrasjonskostnader knyttet til i hovedsak personell. Medlemskontingenter er vist brutto med den delen av medlemskontingenten som tilfaller LHLs

	2018			2017		
	Beløp i hele 1 000	Andel brutto anskaffelse	Andel disponibelt til formålet	Beløp i hele 1 000	Andel brutto anskaffelse	Andel disponibelt til formålet
Hovedaktivitet						
Medlemskontingent brutto til LHL	-16 118	20,6 %		-15 313	18,7 %	
Privatmarkedet	-38 110	48,8 %		-32 700	39,9 %	
Bedriftsmarkedet	-275	0,4 %		-665	0,8 %	
Gaver	-23 559	30,2 %		-33 195	40,5 %	
Brutto anskaffelse av midler	-78 062	100,0 %		-81 873	100,0 %	
Kostnader ved anskaffelse av midler	27 224	-34,9 %		27 913	-34,1 %	
Netto anskaffelse av midler	-50 838	65,1 %		-53 960	65,9 %	
Administrasjon	3 697	-4,7 %		3 067	-3,7 %	
Disponibelt til formålet	-47 141	60,4 %	100,0 %	-50 893	62,2 %	100,0 %
Lokale og regionale aktiviteter	13 567	-17,4 %	-28,8 %	10 242	-12,5 %	-21,7 %
Utvikling og støtte til kurs	1 980	-2,5 %	-4,2 %	1 665	-2,0 %	-3,5 %
Helsefaglig kommunikasjon og helseopplysningsarbeid	10 795	-13,8 %	-22,9 %	11 336	-13,8 %	-24,0 %
Kommunikasjon, informasjon	7 891	-10,1 %	-16,7 %	10 299	-12,6 %	-21,8 %
Arbeid med Astma og Allergi og Hjerneslag	3 898	-5,0 %	-8,3 %	3 210	-3,9 %	-6,8 %
Annet organisasjonsarbeid	5 595	-7,2 %	-11,9 %	6 097	-7,4 %	-12,9 %
Klinikk og organisasjonsarbeid	3 462	-4,4 %	-7,3 %	3 147	-3,8 %	-6,7 %
Sum organisasjonsarbeid	47 188	-60,4 %	-100,1 %	45 996	-56,2 %	-90,4 %
Årsresultat	47			-4 897		

Inntekter ikke medatt under innsamlede midler

Lotteriinntekter og kompensasjon for spillautomater er ikke en del av aktivitetsnoten
LHL mottar ulike tilskudd slik som medlemstilskudd og tilskudd fra Extrastiftelsen disse er heller ikke inkludert.

Medlemsinntekter

40% av medlemskontigentene fordeles videre til lokallag der medlemmet tilhører, i denne oversikten vises 100% av medlemskontingenter under anskaffelse av midler og 40 % som utdeles er inkludert i organisasjonsarbeid i linjen lokale og regionale aktiviteter. I selskapets regnskap vises inntekten netto.

Privatmarkedet

LHL har hatt følgende innsamlingsaksjoner i 2018

Kalender aksjon
Påske aksjon
Sommer aksjon
Høst aksjon
jule aksjon
LHL venn

Bedriftsmarkedet

LHL har inngått produktavtaler med enkelte bedrifter

Gaver

LHL mottar testamentariske gaver, minnegaver og andre gaver der gaver har øremerket gavene overføres midlene til stiftelsene LHL Hjertefond, LHL Lungefond eller LHL Støttefond

Kostnader

Kostnader er variable kostnader direkte knyttet til innsamlingsinntekter i noten

Administrasjonskost

Administrasjonskostnad består av personalkostnader knyttet til administrasjon av innsamlede midler

Lokale og regionale aktiviteter

Lokale og regionale aktiviteter er tillagt 40% av medlemskontigentene i LHL da disse midlene deles ut til lokallag til bruk for lokale aktiviteter.

Utvikling og støtte til kurs

LHL utvikler og holder kurs slik som Triminstruktørkurs og Livredderskolen. Eventuelle kursinntekter er trukket fra.

Helsefaglig kommunikasjon og helseopplysningsarbeid

Her ligger aktiviteter knyttet til opplysningsarbeid for medlemmer og pasientgrupper som LHL retter seg mot. Arbeidet omfatter praktisk og opplysnig og informasjon om sykdom og det å leve med sykdom. Her kan nevnes oksygenkurs, arbeid og helse, kolsråd med mer. I tillegg ligger kostnader til drift av åpen linje "spør eksperten" hvor personer kan få opplysning og veiledning.

Kommunikasjon, informasjon

Her inngår arbeid med kommunikasjon mot medlemmer, interessegrupper, myndighetspersoner og media gjennom ulike kanaler som det nytter, sosiale medier og politisk påvirkningsarbeid.

Arbeid med astma, allergi og hjerneslag

LHL har startet satsing på områdene astma, allergi og hjerneslag i 2015. Det er drevet informasjonskampanjer og opplysningsarbeid på områdene.

Annet organisasjonsarbeid

Her inngår arbeid mot LHLs lokallag og medlemsmasse, og interessgruppene i LHL.

Klinikk og organsasjonsarbeid

Her inngår kostnader til utvikling av LHLs helsetjenester og organisasjonen.

Note 22 Fortsatt drift

LHL konsernet har over de to siste år opplevd stram likviditet på bakgrunn av sviktende resultater i deler av virksomheten. Det er på bakgrunn av dette iverksatt betydelige tiltak. Tiltakene forventes å ta effekt i løpet av 2019. Tiltakene gir betydelige besparelser i LHL-gruppen, og effekten av disse vil gi grunnlag for en forsvarlig likviditetssituasjon i LHL-gruppen over de neste årene. Det arbeides i tillegg med tiltak for å øke omsetningen i gruppen. Økt omsetning skal skje dels gjennom vekst på eksisterende områder og dels gjennom etablering av nye tjenester. Etablering av nye tjenester vil kunne gjøres i egen regi, men også i samarbeid med andre. Styret ser også på andre tiltak for å sørge for forsvarlig likviditet og egenkapital. Se for øvrig avsnitt om fortsatt drift i LHLs årsberetning.